

Ledhorizon in Eindhoven

In het Parktheater hangt sinds augustus een ledhorizon in de grote zaal. Dankzij een netwerkje en negentig presets kun je de horizon met één kanaal bedienen. Technici Bram den Haan en Paul Vlemmix lichten toe. | DOOR: MAUD MENTINK |

'Begin augustus hebben we de nieuwe horizonbatterij geïnstalleerd,' zegt Paul Vlemmix. 'In ons theater is dat de stille periode, dat gaf ons de tijd om te experimenteren en kinderziektes te verhelpen. Want je weet: als een horizonbatterij niet goed functioneert, dan spreekt zich dat snel rond!' Op de vraag wanneer de keuze is gemaakt voor deze armaturen begint Bram Den Haan te lachen. 'We zijn al drie jaar met dit idee bezig. We hebben de ontwikkelingen goed in de gaten gehouden maar ledlicht is relatief gezien nog zo nieuw dat het ons beter leek af te wachten tot de fabrikanten alle kinderziektes hadden verholpen. Daarnaast zijn de prijzen aanzienlijk gedaald ten opzichte van drie jaar geleden. Dat maakt het nu de moeite waard om over te stappen naar led en duurzamer te gaan werken.'

Armaturen

Den Haan: 'We hebben gekozen voor 34 Selador VIVID R armaturen van ETC. We maken gebruik van twee rijen, dus we hebben 17 armaturen per rij in yokes aan een truss hangen.' Het ophangstelsel is van RITA-systems (Remy's Innovatieve Theater Applicaties). Er was echter wel een uitdaging want in de grote zaal hangt een achterdoek van 22 meter breed en 12 meter hoog. Vlemmix: 'We hebben met verschillende ledarmaturen geëxperimenteerd maar de armaturen met een asymmetrische lens konden simpelweg die hoogte van 10 meter niet dekken.' Uiteindelijk maakten ze de keuze voor een armatuur dat geen asymmetrische lens heeft, maar wel een behoorlijke lichtintensiteit en een breed kleurenspectrum op basis van zeven kleuren: rood,

groen, blauw, indigo, oranje-rood, amber en cyaan. 'De lichtdekking is door het gebruik van zowel horizontale als verticale diffusers ook heel goed geworden. We kwamen er in eerste instantie niet goed uit om het geheel 'hotspot'-vrij te krijgen. Totdat ik per ongeluk het frostplaatje verkeerd om voor de lamp plaatste. Alle hotspots weg! Dat was een geluk bij een ongeluk', zegt Vlemmix. In de twee rijen hebben ze verschillende diffusers gebruikt. 'In de onderste rij hebben we 60° verticaal en horizontaal, en in de bovenste rij 80° verticaal en 60° horizontaal. Daarnaast is de onderste rij nog voorzien van reflectorfolie op de onderste barndoors om de dekking onder op het horizontaal zo volledig mogelijk te krijgen', aldus Den Haan. Over het resultaat zijn ze uiteindelijk meer dan tevreden. Vlem-

Ledhorizon in het Parktheater met 34 armaturen in 2 rijen van 17 | FOTO: © BART VAN GELDROP |

mix: 'We hebben zelfs een overschot aan lichtintensiteit. In die zin heeft het onze verwachtingen wel overtroffen.'

Aansturing via computer

De aansturing van de armaturen vormde de tweede uitdaging. 'Daar zaten we behoorlijk mee in onze maag', zegt Vlemmix. 'Met moderne lichttafels kun je alles programmeren en is het aansturen van led geen probleem. Maar met een oude schuiftafel kan dat niet en zou je in dit geval 8 parameters x 34 lampen moeten schuiven. Reken maar uit, dat lukt niet met twee handen.' De oplossing vonden ze door tussen de ledarmaturen en de lichttafel van het bezoekende gezelschap een onPC-versie van Grand MA te plaatsen die de vertaalslag maakt van de gewenste horizonkleuren (channels) van het gezelschap naar de ledhorizon van het huis. Den Haan: 'Met een MA onPC 4 port node creëren we een netwerk. Zo kunnen we met de lichttafel, via MA onPC, de hele horizonbatterij in een keer aansturen. Collega Koen van Kollenburg heeft 90 presets geprogrammeerd die

allemaal door 1 kanaal kunnen worden getriggerd. Hierdoor kunnen we heel snel werken en iedere tafel kan er op aangesloten worden.' Vlemmix: 'Handig is ook dat MA onPC als remote kan worden aangestuurd met zowel een iPhone als Android toestel. Zo hebben we meteen een afstandsbediening.' Hetzelfde sys-

'Met een MA onPC port node creëren we een netwerk. Zo kunnen we met de lichttafel de horizonbatterij in een keer aansturen'

teem gebruiken ze in de middenzaal voor het aansturen van het werklicht en daar kan nu ook het zaallicht dat voorheen uit zo'n 10 channels bestond (zaallichtgroepen, galerijverlichting en dergelijke) middels een preset via één kanaal worden aangestuurd door de lichttafel van het bezoekende gezelschap.

Led als lichtbron

In de grote zaal hebben ze gekozen voor een ledhorizon, maar hoe kijken de twee

lichttechnici aan tegen led voor frontlicht? Vlemmix: 'We hebben ermee geëxperimenteerd, maar daar waren we niet tevreden over. Ledlicht is nog niet ver genoeg ontwikkeld, het blijft toch niet-natuurlijk licht dat als frontlicht nog niet goed te gebruiken is. Het front blijven we met conventioneel

licht doen.' Wel maken ze in de kleinste zaal, de Kameleon, al helemaal gebruik van ledlicht. 'Dat sturen we wederom aan met een Grand MA onPC versie, uitgebreid met een touchscreen en een wing als extern toetsenbord. Daar kunnen we volop experimenteren met ledlicht. Wellicht stappen we in de toekomst ook in de grote zalen ooit over op led. Maar wij willen niet met alles de eerste zijn hoor! We wachten nog rustig even af.' ◀